

Đức tin Hoàng tử cùng vợ đi săn, dân thành Ca Tơ La Vơ lo sợ a so n nhng cây c nh tr c nhà, h xây nhng ch u hoa nào có màu t i đ p nh t quay m t ra phía ngoài đ ng đ đón chào v Thái t . Ng i ta ch đ i nhìn khuôn m t hi n t v i đôi lông mày dài và m m l n trên đôi m t xanh nh dòng n c bi c c a sông H ng, dáng đi u dũng đ c và thân hình n nạng c a v thi u niên lúc nào cũng đ n đ u m t b n lính k vai đeo binh khí sáng chói, hùng h trên nhng con ng a m p m p. Ngày nào Thái t đ o ch i thì đêm đó nhng ti ng đàn c a các thi u n trong thành vang lên, v a qu n quit, v a nã nùng, khi n cho nhng hoa xung quanh v n hình nh say nh c mà quên m t h ng c a mình bay t n đầu đầu và nhng k láng gi ng cũng ng n ng b d v i c làm ng i th nh pho t ng.

Ng i ta u ng công ch đ i chi u hôm y. Các hoa đ p ch khoe s c v i khách qua đ ng. i phía c a thành Thái t đã b d cu c đi săn. Thái t Thích Ca th y c nh trái ng c gi a thân th m nh kh e c a mình nh m t cái cây đang l n, v i m t hình vóc x u xí c a ông già kia nh que c i khô: râu tóc b c ph b m ra nh lông lá c a m t con v t, thân ông cong qu p, tay v i sát đ t nh ch c bò.

- Có nh v y đ c chẳng? M t ng i tráng ki n nh ta bây gi m t ngày kia cũng th ?

Thái t  t  b  o rồi quay ng a tr  v .

T i hôm ấy  nh   ng v ng v c trên lầu   i nhà vua. Hoa k  c  l  trong hoa viên s ng lên nh  ng c. Vua T nh Ph n      c th  v  cho hay, Thái t  b     cu c   o ch i v i g p m t c  gi . Vua b n m  ngay cu c khi u vũ    i mu n ng n   n hoa    làm khu y Thái t . Nh ng Thái t  Thích Ca v n không quên   c   ng giữa và m u r u t c b c h nh nh  l i hiện v  trên c c khu n c y   hoa viên    i  nh   ng b ng b c.

Vua lo s  s n s c   n Thái t  nh  v y, v  ch  c  m t mình Thái t  l  ng  i k  v . Thái t  l  m t thi u niên  nh tu n m i 19 tu i ng  i      ng thu c c  c c ngh . N o thi n v n,   a l y, ngh  lu n, thi ph , v n ch  ng,   nh nh c, h i ho , b i to n, ph  ch , v  ngh , trong ngh  n o Thái t  c ng l  ng  i xuất ch ng. Không nh ng v  th  m a vua y u qu i, vua y u qu i Thái t  v  Thái t  l  k t quả của cuộc nhân duyên   m th m giữa vua và hoàng h u Ma Ha Ma Da. Thái t  l  m t m i t nh thi n li ng c a Hoàng h u    l i cho vua   th  gi i này.

19 năm v  tr  c, m t   m n m m ng, Hoàng h u th y mình l c vào khu r ng hoàng vu. M t con voi tr ng s u ng    n ve vu t b  m i. M t hôm bi t mình th  thai, Hoàng h u m i   m chuy n   y n i cho vua nghe. Vua   n l  m t   i m ng t t và rất vui mừng v  vua    50 tu i r i và Hoàng h u c ng x p x  tu i vua, n u may ra, Hoàng h u sánh   c Hoàng nam, vua s  c  ng  i k  v .

Theo t c   n    ph i v  nh  cha m  m    . M t ng y   v  n L m T  Ni n  c C u Ly qu  h  ng c a Hoàng h u Ma Ha Ma Da, chim k u không ng t tiếng, m t tr i l n cao ch i s ng h n c  m i ng y.   m   y c c kh m hoa   u t a h  ng th m ng o ng t. Hoàng h u Ma Da ra   o   v  n hoa của vua Thi n Gi c ( nh b ), th  th n nh n   ng b  nguy n c u: “H i nh ng   ng thi n li ng h y ph  h  con con t i sau n y trong s ng nh  m t   ng kia, tr  tu  c a n  s  r ng r i bao tr m c  th  gi i nh   nh s ng m t   ng”.

Sao   n   n th a, trên b u trời   n th m. R ng   ng b ng s ng m t ph i v  n. Hoàng h u b ng th y   u b ng, b  t a vào m t c y V    .

M t tr i v a l n t a  nh s ng v ng kh p v  n L m T  Ni, m t tr  l t l ng x nh   p và to n v n h n c  nh ng ch u ng c   c i tr n. Tr    y l  Thái t  Thích Ca.

Tối hôm Thái tử bèn dẫn cuốc đi chơi vui, nét trầm ngâm vẫn thoáng trên gương mặt sáng long tinh anh... Muốn gì sau cho Thái tử, ngày nào vua cũng dắt ra nhàn cuốc chơi trong cung đi nữa. Các bên ca nhi vũ nữ cùng các đào hát thùy đàn tha hồ được dịp trỗi tài. Vua lại còn ra “Chơi” xem ai có võ thuật hay đem vào cung để làm vui Thái tử được thoải mái hơn.

Ngày nay ta đem đến nhàn thảnh thơi hoa quỳnh nhàn to bèn cái đĩa long, nhàn hoa lài cánh ta bèn cái hồng, nhàn hoa sen vàng nhàn lá bèn mùa, nhàn cây chuối trăm buồng, nhàn giò quai vút núi biếc, nhàn san hô, ngọc cùng các thỏi ngọc mĩ lệ. Trong các thỏi ngọc có con ngọc làm cho Thái tử chú ý đến. Con ngọc và đẹp và khôn ngoan. Mình may đẹp đến, bên chân thon thon, nó đẹp bên cạnh nhàn con ngọc to lớn nhàn trong cung, thì nhàn con này cũng thành thỏi ngọc bé, nhàn hình hài của nó làm sao sánh với vẻ màu sắc của nó, trông đen trong mắt nó có mắt sắc đen lánh nhàn hột huyền, móng chân của nó đi vào trong thì sáng lên nhàn sáng tê giác, lông nó mượt và trắng nhàn tuyết trên núi Hy Mã Lạp Sơn, bên cạnh của nó óng ánh nhàn vàng mĩ mĩ và quanh cạnh nó có nhàn vân màu ngũ sắc đến lên nhàn mắt của vũ nữ. Chả hột đâu, ngày nay ta lại khéo đeo hai chân trỗi của nó hai cái ngọc âm dương, lúc ngọc a chỏi thì nhàn hòa lên mắt đi vào xao xuyến và huyền bí nhàn thì ngọc suối chỏi trong đêm khuya, giò ngọc chim riút rít trong rừng xa. Có tối hôm được con ngọc này, Thái tử cũng khuây được nhàn buồn. Nhàn đêm đến, vua còn sợ không có gì để giải trí cho Thái tử, nên bày ra không nhàn nhàn cuốc vui. Đêm hôm nay cũng nhàn mĩ hôm, trong cung đẹp có múa hát trà thi, được ánh nhàn cây nhàn có ngọc nhàn to nhàn bó đuốc, các vàng bên cạnh ngọc khảm trên các cây cối, trên trên nhà, trên các áo mũ của ngày nay trong thì đẹp và phồn chi lên muôn ngàn màu sắc. Hoàng tử bèn phía tả ra ngạo nhàn và rỗi trong nhàn cạnh thỏi ngọc tinh đẹp màu nhàn muôn hoa mĩ mắt và xuân, các vũ nữ đẹp thì tài múa hát, thân hình uyển chuyển theo âm nhạc nhàn nhàn ngọc sáng, mắt mây thì nhàn nhàn hao sen mắt buồn nhàn mùa hè. Đi vào múa rồi thì nhiên. Chân tay họ nhàn làm bèn mắt thỏi sắp, thỏi bỏi gì rồi để o tha hồ để cho mắt bàn tay vô hình uốn nhàn. Mắt ngọc chỏi thỏi ngọc nhàn, nhàn ngọc vào đây ngọc mình đã lên tiên. Nhàn nhàn cạnh đẹp nhàn đẹp nhàn đẹp nhàn Thái tử quen lắm rồi. Đêm nay ngày nay ta mĩ mắt ngọc con gái và tài và sắc đến giúp cuốc vui.

Các vũ nữ và kéo vào, mắt thì u thỏi quỳnh áo trắng bỏi đến, nét mắt của nàng mắt cách ngây thơ và hồn nhiên. Trên tay nàng cầm mắt cây đàn chín dây, nàng cúi chào rồi quỳ xuống giãi bày chí thỏi m xanh nhàn mắt đóa hoa mĩ c giãi bày mắt vùng lá biếc.

Ngày nay ta không rõ nàng đàn bên gì. Toàn xã Ca Tử La Vĩ chả ai được nghe. Ngày nay nghe bên đàn nay đẹp có mắt mĩ sau khó giải trong lòng cũng có thỏi người được, đẹp có tánh gì đến đến đâu cũng thỏi trỗi lòng ôn hòa. Mắt bên đàn khi nhàn cho ngày nay thỏi ngọc cối trên này là mắt cối êm ái. Cỏi mĩ lớn nàng nhàn tay, ngày nay nghe lại không biết đâu có thỏi ngọc chim riút rít trong nhàn lên đẹp thì đẹp theo. Nàng đã khéo luyện thỏi đẹp mắt con chim khôn ngoan và bỏi nó

đều trên cây đàn. Ngồi ta thấy con chim y hòa mặt bạn phần của mặt cây đàn, không ai nghe thấy chim bay ra là là của con vút xinh xinh kia. Đàn xong, nàng cất tiếng hát. Chao ôi! tiếng hát là trong lòng mọi tiếng đàn, khi lên khi xuống như hờn hò trước với điếu ao rồi riêng của tiếng người. Trước khuôn mặt ngây thơ của người hát và giọng ngân trong trẻo, lòng ghen tuông của các cung đàn không có thể có nữa.

Nàng dứt tiếng hát, Thái tử thấy khoan khoái, các người trong tiệc như ngây như dại, tất cả này đều giữ nín hờn để nghe, bây giờ mới dám thở ra. Thái tử quay lại mỉm cười, mặt người thì vẫn đã nhanh như u sầu: “Tâu Thái tử! Nàng Ơu Đà Di, dòng dõi Bà La Môn”.

Như có mặt trên mình người, Thái tử vui vẻ hờu như xóa đi cái buồn xa. Thế với được vui lây nên có người dám vui đùa như như lúc Thái tử không có gì phiền não. Thái tử đi với người hờu từ từ như anh em. Mặt người thì vẫn thờ ơ Thái tử.

- Thái tử có như cái nhà trống rỗng như hoa ở phía nam hoàng thành?

- Nhà này có gì lạ, người sẽ bỏ ta nghe!

- Bẩm Thái tử! Đó có như tiếng nhạc, mà không có ai xem này được nghe, hờn may có mặt mình tôi.

Thái tử mỉm cười như là cái đêm nghe đàn trong cung.

- Hay hờn tiếng nhạc của Ơu Đà Di chăng? Thế thì người hãy dẫn ta đi đến đó.

- Bẩm Thái tử chính là Ơu Đà Di.

- Sao người sẽ bỏ cho ai được nghe?

- Bm Thái t m t đêm r t khuya, m t đêm mà kinh thành Ca T La V đ u say trong giấc ng , hôm y tôi đ c ngh , phóng ng a v thăm nhà. Lúc qua đ y tình c nghe đ c ti ng đàn thanh thót ngôi nhà kia đ a ra. Tôi đ ng ng a ng ng n quên m t vi c v thăm nhà. Bm Thái t , tôi đã nghe m t khúc hát k l h n khúc hát trong cung hôm tr c.

- Th thì ta r l i này.

Thái t Thích Ca v a nói v a r ng a sang tay trái, các th v đ u m m c i sung s ng b c theo ng i.

Vó ng a r m r trên đ ng s i, gió th i cái b m óng ánh t vàng c a con ng a đi qua l p áo nhung tr ng cài khuy đ c a Thái t . Cái khăn tr ng l n trùm ngang trán đ l ng c bào, m t n t th t n i cao gi a hai hàng lông mày và ph ngoài m tóc đen nh mun, s i tóc nào cũng u n tròn v phía h u.

D i màu tr i xanh th m, tr c m t Thái t xa xa m t thành ph hi n lên trong quang đ ng. Thái t , trong m t phút, đã nghĩ đ n nh ng nóc nhà kia là c a th n dân d i quy n vua cha. Mà trong đám nhà y, l i có ngôi nhà c a ng i con gái tài hoa. Thái t l i hình dung ng i đánh đàn hôm tr c.

V a lúc y có nh ng ti ng rên kh kh bên đ ng l t vào tai Thái t . Thái t quay l i h i th v :

- Hình nh có ng i rên, các ng i hãy l ng tai nghe có ph i ch ng?

Các th v l ng tai nghe r i đ ng thanh tr l i:

- Bm Thái t qu có.

Tiếng rên rở lờ mờ trong mắt búi cây bên đường. Bên búi cây, một người đàn ông gầy gò, da đã rụng tóc, da đầu lồi ra như sứa, khắp thân mình đều là lồi ghê sù, cả thân hình biến nhân xông lên một mùi rét hôi hám khiến cho người xem không dám nhìn. Tên này là một tên hái thuốc vớ phải Bà Li A, là một phái học của Đạo khách qua đường đá vùi xuống đất như một con vẹt, vì không ai muốn nhìn một người biến nhân một giai cấp mà người ta cho là hèn mạt. Nghe tiếng có người đến gần, nó gần đưa hai tay chống bàn như hai cái cày lên trời và đôi mắt nó nhìn như một hạt tròn đen cũng cứ mở mắt nhìn lên cao. Nhưng người nó không còn tin rằng người người đường lo ngại của nó còn thối nát như nó. Trộm cắp cướp giật Thái tử buồn bã than:

- Còn cách gì chữa được nữa chẳng?

Một người theo hầu u tiếp trả lời:

- Bẩm như đến biến nhân hái ghê gớm kia thì không còn phải nghĩ thuốc gì chữa được.

Thái tử Thích Ca cởi áo mình – cái áo nhung trắng có cúc đỏ và chàm vàng thêu vẽ trộm cướp cho kẻ kia rồi cùng thợ quay vó.

Trên đường vó, đôi mắt Thái tử Thích Ca trở nên buồn bã, lúc nào trên gương mặt cũng tỏ dáng dăm chiêu suy nghĩ. Vua tìm hết cách để làm cho Thái tử vui mà cũng không có hiệu quả gì. Tình cờ một hôm vua sắp như đến người con gái đánh đàn. Vua ngắm nghĩ, có lẽ Thái tử buồn vì cung cấm có vẻ tù túng, cung điện nhỏ không biết trang điểm, không có tài ăn nói giỏi của Thái tử, hoặc may còn có con bé này; hôm trước ta nghe người khác hát của nó cũng phải mê mẩn tâm hồn, thấy mình quên hết những phiền muộn đời. Nhưng mà phải, nó là dòng dõi Bà La Môn, tài gì mà không có sức học uyên thâm, giỏi hơn những người khác. Ta sẽ nhìn nó xem sao.

Nhớ như vậy bên sai người mời u Đà Di vào cung, nàng khiêm tốn từ chối:

- Tâu Hoàng thượng, ân đức Hoàng thượng hầu khắp thiên dân trong nước, ai ai cũng

truyền tụng, tôi nhớ hết bài dithanh ánh mặt trời, nhớ hết nấc trong bụng. Bởi lâu chưa biết tên họ ông nhớ ông ân huệ cao siêu của Ngài, bây giờ Ngài yên thác cho công việc theo hủ Thái tôi rảnh rỗi làm vui, nhớ ông cũng rảnh làm s.

- Nàng u Đà Di, tài đức của nàng sẽ được của nàng đây ai lại không biết, hãy nhân dịp này để lòng trung thành của nàng.

Hôm nay vua đến khuyên Thái:

“Đã biết bao lần ta phải nhớ lại rằng ta chỉ còn một mình con trên đời này là ta quý mà thôi. Đã biết bao lần con làm ta phải âu sầu như đến một con chẳng? Ôi? nếu con biết nhớ ông sẽ mong mỏi của mẹ con lúc tuổi tác cao mà vẫn chưa thai nghén, nếu con biết nhớ ông lúc mẹ con cùng ta sung sướng vui vẻ gì con mẹ không. Ôi! Nếu con biết nhớ ông nhớ hẳn hoan của mẹ con lúc mang con trong lòng cứu nguy cho con sau này được hạnh phúc. Còn mẹ lại con không vui ta buồn ngủi từng ngày nhớ đến mẹ con và tiếc rằng không còn mẹ con đây để dành con cho ta”.

- Thưa cha, con đã là đứa con biết hiếu, con xin tận tâm yên vui để cha bớt lòng, để linh hồn mẹ con được như nhàn trên chín tầng trời thảnh thơi. Mẹ con bây giờ còn làm sao giúp được con nữa, mà con cũng vậy, hình như mẹ con còn có tìm đâu được con trên đời này.

Như biết được Thái thích Ca sắp rời vào bụng của mình, vua vẫn ôn tồn không vội sung sướng của mình.

- Lại con nói nhớ ta như đến một việc mà ta quên hẳn đi.

- Thưa cha như là việc gì?

- Còn một người sống thành này rất gần mẹ con ngày xưa.

- Th  a cha ng  i   y l  a ai con muốn tìm cho g  p.

Ph  i,    ngh  i của con rất hay, v  i t  i nghiệp cho con, con vừa ra   i     c b  y h  m th  i m   con v  i t   gi   v   n L  m T   Ni, ng  i con mu  n ch  ng ai xa l  , ch  nh l  a n  ng     u    a Di, ng  i   nh   n h  m trước.

T  i        hoa viên,     u    a Di ng  i tr  n m  t gh   da trước m  t vua v  a Th  i t  . Tr  ng   n     t  a m  t th     nh s  ng huy  n   o tr  n th  nh qu  ch, nh  ng c  y tr  c cao v  t nh   mu  n n  u theo   i   u nh  c do ch  nh d  y t   dưới m   i ng  n tay t  i t      a ra b  n c  nh, nh  ng kh  m l  i    y tr  u nh  ng hoa c   h   ng ng  o ng  t khi  n cho nh  ng ng  i h  u    ng b  n    u c   ch  t ph  t cho m  y c  ng tr  n   n m   m  ng nh   nh  a thi s  .

H  m sau vua ban cho cha m       u    a Di v  ng ng  c ch  u b  u     rước n  ng vào cung. Tuy     c tr  ng th   ng   ng b  a c   không kh  i buồn v  i xa con.

- “V  ng ng  c ch  u b  u c   qu  y    u b  ng t  nh m   con. Xa con m      y l  m    u l  m. Con h  y c  n nh  , r  i    y ai s  n s  c con. Tuy vậy   nh nh  a vua không ai dám tr  i. M   c  u nguy  n cho vua v  a Th  i t   s   y  u m  n con nh   th  y m      i v  i con v  y”.

    u    a Di   n   i m  :

- “Con     l  n r  i m     ! L      u con ph  i b  t m   lo   ng cho con. Hoàng t   ng  i r  t hiện l  nh, nh   m       th  y nh  ng khi Ng  i    o trước c  a nh  a ta. Con s   c   l  m cho Người vui, th   n  o Ng  i c  ng ch  u con nh   m   v  y”.   ng c     t b  n r  n h  n, kh  y  n con:

- “Con     15 tu  i r  i    , g  ng m   gi   g  n t  m t  nh. Con ph  i lu  n luôn khi  m t  n n  t na nh   nh  ng ng  y s  ng g  n th  y m   v  y, v  i ch  c v   c  a c  i     l  m h   t  m t  nh con người l  m    . Th  i con c   vui   i, th  y m   c  ng m  ng cho con”.

u Đà Di cúi đầu vâng lời cha mẹ, rồi nàng chực tìm em, mẹ t c u bé đang loay hoay dán mẹ t con di u nh .

- Em ơi vui vẻ nhé ! Đang làm phiền cha mẹ, rồi lúc nào chị sẽ đem quà bánh về cho em. Em sẽ thay chị cho các con vật mình nuôi ăn uống. Luôn luôn sẵn sàng chị đang đánh đập nó.

Nói đó nàng kéo tay em ra vườn để thăm lại nhàn nhàn c nh vật thân yêu. Cây khế mà dúi g c nàng đã bao lần nghe hát, nghe đàn cho c nh nhà nghe.

- Nàng đi còn có ai mà hát dúi đêm trăng nữa?

Cây hu than:

- Ai vu t ve tôi? Tôi n hoa cho ai?

Hoa h ng nũng n u:

- Tôi l y tóc ai mà búi n a?

u Đà Di trả lời:

- Các b n ơi, th y mẹ tôi và em tôi ơi sẵn sàng h n tôi n a kia.

Đàn ng ng lúc b y gi dúi n c l i kéo lên:

- Rồi đây ai chìa tay cho chúng tôi m?

- Em tôi sẽ đưa bàn tay xinh xắn hơn tôi cho các người.

Như c trong h cũng phng ch u:

- Chỉ u chỉ u ai soi bóng trong lòng tôi n a?

- Còn có em tôi soi bóng trong lòng c a người, em tôi còn ngoan ngoãn hơn tôi, đẹp đẽ hơn tôi.

Bà câu và các th chim trong vườn cũng bay đến.

- Nàng đi th t đ y à? Vng nàng chúng tôi hát cho ai nghe đây và ai hát cùng chúng tôi?

- Có th y m tôi và em tôi nghe nhng đi u thánh thót c a các người, gi ng em tôi còn t t hơn gi ng tôi, sẽ hòa cùng các người.

Con chó lúc b y gi cũng ch y qu n quít bên chân nàng:

- Nàng đi, ai vu t ve tôi và d t tôi đi d o?

- Em tôi v vui đùa v i người.

Lúc y con chim nh c a nàng nuôi ở đâu cũng bay đến:

- Tôi nhớ t nhớ nh theo nàng.

- Em sẽ theo ta và ở u trên cây đàn c a ta.

Lúc cha m và em ở a ra ở n c a, nàng nh nh vì c gì, quay lại b o em:

- Em có nh nh ng nhà tu hành ngày ngày ở n xin ăn tr c c a, em sẽ kính c n em các th c ăn ra bi u l y em .

c a xe ng a đã s n sàng ở đón l y nàng vào cung đi n. Nh ng ng i theo h u nghiêng mình chào đón.

V cung, u Đà Di tìm h t cách ở làm cho Thái t vui. Tr c v h n nhiên c a ng i con gái y, Thái t không th bu n ở c n a. Ngày nào Thái t cũng cùng v i nàng c i ng a đi ở o trong khu v n r ng xanh thêng thang. Bên c nh nh ng óa hoa t i s c, nh ng lá bi c xum xuê bi t hót b ng ti ng chim. V Thái t là bà Da Du Đà La r t yêu m n nàng vì nh nàng bày v nh ng ở u hát nh ng bài đàn cho con bà. u Đà Di l y nh ng l i r t ở u dằng ở khuyên b o nh ch v i em. Ở i v i nh ng ng i h u h lúc nào nàng cũng t ra là m t ng i v a nh n nh n v a khoan dung. Nàng l i đem lòng yêu m n t t c nh ng ng i xung quanh nàng. Nàng l i bi t t tay đi hái nh ng lá thu c ở ch a b nh cho nh ng ng i ở bên nàng trong c n nguy hi m.

Nh ng ở ở i h ở c nh u ng i m n chu ng thì l i tăng ph n c m t c ghen tuông c a nh ng ở a ti u nhân. Cũng may ở trong cung ch có m t ng i ng m ghét u Đà Di mà thôi, ng i đó là m t cung t n tên là Sai A.

M t b a u Đà Di vào phòng mình th y qu n áo treo trên móc ở u b con gì nh m th ng c , mà căn phòng cao ráo y làm gì có dán hay chu t. Hôm khác nàng th y cây đàn t nhiên ở t m t m y dây, nàng ph i nh c công m t bu i ở bu c dây cho đúng ở u. Có hôm nàng sẵn sóc ch u hoa quý ở nh đem bày ở phòng sách c a Thái t . Bu i sáng hoa ở ch u v a n xinh

tôi, thôi mà chỉ u đến nàng phải khóc, vì không thấy hoa ở trên cành nữa. u Đà Di đoán có ai ngắm hỏi mình, nhưng nghĩ mãi cũng không biết là ai, vì trong cung mới ngói mới vẽ nàng đẹp tươi đẹp. Nhưng trong khi nàng không biết ai ngắm hỏi mình, Sai A lại càng nghĩ ngợi nhưng mà u không hề dám hỏi. Nhưng họ không ngờ làm một việc để cho a chắc hẳn ai mà mình lại bị đuổi đi cho mình.

Một tối họ biết thế nào u Đà Di cũng ngủ rất say vì nàng phải đàn khuya, họ khuyên một đứa trẻ trung thành của họ lên vào phòng của u Đà Di theo lời dặn của họ.

u Đà Di thêm thiếp ngủ trên chiếc nệm trắng tinh, đôi tay nhỏ nhắn của nàng trong giấc ngủ vẫn không rời cây đàn chín dây. Con chim xinh xinh đang đậu ở đầu giường. Cái dáng điệu u ngủ đáng yêu và vô tội ily, ai ngờ đến ng thức mà nghĩ đến những chuyện gì thì phải.

Lúc này con họ của u ngủ cũng cùng tên với a đến bên ngói lính canh ở trước phòng của u Đà Di. Nó toan lấy thuốc mê ra bắt theo lời dặn của Sai A nhưng nó lại nghĩ: anh này say ngủ như chết, có bắt cũng phí, để lát nữa ta bắt cho cô bé này cho nhieu, càng nhieu càng mê lâu ta càng dễ hành động.

Nó mơ màng, một cơn lo lắng thoáng qua, bỗng sáng ngời ánh lính họ u ngủ lăn trên đất. Nó mở cửa vào phòng u Đà Di, con chim thấy đến gần rú rít và đến một tay ngói con gái đang ngủ. Nhưng vì nhóc u Đà Di say mê nên không biết gì. Con họ của Sai A tức khốc rút một ít thuốc rảy trên mặt nàng và đưa tay xoa đầu con chim. Chim sợ hãi bay lên một góc phòng, nhưng nó vẫn kêu rú rít. Con thỏ lại rút trong túi ra một cái hộp con. Nhưng tay nó đang phải lại. Trước khuôn mặt hiện ra đang nằm ngủ say, nó cảm thấy như đến trước mặt một vật gì trong sách, rất quý báu, nó muốn ôm chầm lấy để thu tất cả mọi tội lỗi. Nó quay đi không nỡ làm hại con ngói đang ngủ yên. Ngóc nàng u Đà Di như như lên xuống hình như nàng ngủ một giấc vô cùng êm ái. Nhưng con thỏ quay lại sợ hãi nên phải ngóc của Sai A hỏi cho nó. Đến giờ bao giờ cũng có một số mệnh xúi giục ngói ta để làm bậy. Phần vì ham tiền tham ng, phần vì sợ nhieu không được việc sẽ bị chế hành hạ, con thỏ mới miêng quay vào. Nó quỳ quỵt rút cái hộp ra. Nụ nó lạnh tay một tý thì ngói con gái hiện họ u kia không còn ở trên đời này nữa, nhưng tay nó run lật bật, một con rít trong hộp đáng sợ rơi trên mình u Đà Di, lại có búi dây hộp rơi bò thong lên tay nó, nó khiếp sợ quá hét lên, lúc này tên lính họ u với a thấy giục và con họ của u Đà Di ở phòng bên cạnh nghe tiếng rú chạy vào. Con thỏ của Sai A không tài nào thoát khỏi. Trong lúc kinh hoàng nó thú tội lại. Không may chỗ nó bắt đi u vào nhà giam xét hỏi và nhưng viên lang y đã đến giờ thu thuốc mê cho u Đà Di. Con họ của Sai A bắt tội lỗi. Vua tức giận lắm đến đem giết kẻ làm việc ác để đi cùng với tên thỏ đã giúp việc cho họ. u Đà Di được tin này đến lòng thong họ xin cho nhưng kẻ kia được như tôi. Con lòng nhân đức của nàng tuy phải tù tội, nhưng tránh được cái chết, lấy làm ăn năn tội

ác của mình, tôi y tho sẽ chữa tôi tâm tánh. Còn những kẻ ở trong cung càng yêu mến những con gái nhân đức kia.

Hết cái nọ này, u Đà Di được sống vui vẻ bên cạnh Thái tử. Những hai người cùng đánh cờ, cùng đọc sách, cùng hòa đàn. Thái tử là đôi thi u niên sung sống trong đời này vậy. Tuy thế có những việc xảy đến mà không bao giờ người ta nghĩ có được, hôm ấy đoàn người của nhà vua lên ứng dụng kéo ra cửa thành phía đông. Một trời quang đãng trên con đường phẳng, đoàn người của chầu dọi bóng hai hàng cây kề kề lá xòe ra như những cái quạt lớn. Qua những cây này, Thái tử nhìn thấy những người cây ruộng mình trên trụi trụi cùng với những con trâu hì hục cày bừa trên những thửa ruộng lầy lội. Một luồng gió mát thổi qua, Thái tử bắt giắc nghĩ đến cái khoái trá trên mình người dọi bóng cây râm mát và cái cảnh lam lũ của những người làm ruộng kia dọi ánh nắng mặt trời gay gắt. Cảnh tượng này, Thái tử đã gặp từ năm còn nhỏ trong một cuộc đi dạo chơi với vua cha. Thì ra lòng những xót của người không theo thời gian mà thay đổi. Cảnh tượng này vậy qua, đi được một lát, đoàn người gặp phải một vật gì lù lù nằm choáng cửa lối đi. Một tên thợ săn kêu:

- Bẩm Thái tử cho tôi đến trước xem vật gì nằm choáng ngang đường. Nói đón, hèn phi ngựa chạy đến trước. Lúc Thái tử cùng bọn hầu đến gần thì thấy người thợ săn đã xuống ngựa hạ hết cái vật kia qua một bên đường, vật ấy cũng đẹp như một khúc gỗ.

- Bẩm Thái tử, thấy một kẻ chết, nó vậy nó vậy vật lên ngựa đểnh theo Thái tử rồi tiếp cuộc đi chơi, những Thái tử gò cổ nhìn nhìn cái xác chết mà ruồi những đường tha hồ đục khoét. Thái tử thấy lòng se lại nghĩ đến đời sống của con người thật là khổ: suốt đời chỉ thấy lo lắng băng khuôn, bần hàn, già nua, chết chóc. Nghĩ vậy, Thái tử không thiết đến cuộc đi chơi nữa. Những thợ săn trông thấy Thái tử trở lại buồn rầu, lo quá. Chúng bèn bàn nhau đưa Thái tử về hoa viên rồi u Đà Di ra khuyên dè Thái tử. u Đà Di vậy vả ra vậy. Nàng thiết tha những một nàng tiên trong cảnh bồng lai. Tuy vậy, Thái tử vẫn đi m nhiên người trầm mình bên một gốc cây. u Đà Di lại gọi n non.

- Thưa Thái tử, có phải hôm nay Thái tử buồn vì nhìn thấy thợ săn nói Ngài đã gặp những cảnh những tâm chẳng? Nếu vậy sao Ngài không nhân tiện tôi này đi dạo cho khuây khỏa lại cảnh người già kín mít sống làm gì vậy? Hay là tôi lại tôi không kíp theo hầu Thái tử chẳng?

Thái tử vẫn đi m nhiên không đáp:

- Thưa Thái tử, Ngài không nhớ hôm trong vườn hoa, Ngài đã bảo tôi là em gái Ngài, tôi có nét mặt giống Hoàng hậu không để làm cho Ngài vui sao?

Thái tử nhìn thấy đôi mắt long lanh sáng của người con gái quỳ trước mặt, ra lệnh cho nàng đứng dậy:

- Tôi không muốn nàng biết tôi buồn của tôi, bởi nàng cũng như đóa hoa vô tư kia.

- Thưa Thái tử, những đóa hoa kia cũng biết buồn rồi đó, hôm nay tôi thấy hoa nào cũng rũ rượi, như thế không phải sao?

- Hoa nào lại có thể giữ màu sắc được bền lâu.

- Thưa Thái tử đời cũng vậy, ai lại không đau khổ, buồn thất vọng và chết.

- Những cái chết của cây cỏ không mất trắng, còn con người, con vật đến lúc biến hình có khi làm cho không ai có thể đứng gần bên được. Vì vậy tôi biết người sinh ra thì không nên tôi muốn tìm cách để tránh cái khổ này đi. Tôi đã học cách tiêu khiển. Có cái gì tôi muốn mà không được. Thế mà cách để được yên vui tôi, làm sao tôi yên vui được lúc tôi nghĩ đến không làm sao tìm được bên cạnh tôi ai no ấm xa hoa của tôi, biết bao nhiêu người khổ sở lẫn lộn đau, già nua biến hình.

u Đà Di không phân biệt gì là thế nào bên dưới quần áo Thái tử nét mặt rõ ràng. Lúc này nhìn thấy vì mình mà những người xung quanh phải khom lưng, Thái tử gật đầu cùng u Đà Di đi dạo quanh vườn. Những người hầu tử này đến gần ngay ngáy, sợ u Đà Di còn buồn thì sợ vua cha quở mắng, lúc bấy giờ cũng tối rồi. Chim chóc từ bên phía vườn cũng bay về hòa thành khúc nhạc rất vui. Những hoa huệ nở và mình lên trên xóa khắp vườn làm cho những hoa khác tăng phần rực rỡ.

Tuy cảm giác vui những nét mặt trầm tư của Thái tử, nhưng lúc này lại không giấu được. Vua

Tôi tìm hết cách để làm cho Thái tử khuây. Đàn hát xướng ca không ngừng. Tuy vậy hình như không có kết quả gì mấy. Một hôm vua cha bảo u Đà Di: Từ nay con hãy chiêng chiêng huyên Thái tử ra vườn hoa của Bác mà ta vừa mới lập xong. Con sẽ mỗi ngày thay một thứ áo xinh đẹp để cùng với những thiên nhiên để làm vui cho Thái tử, vì ta chắc không ai có thể bắt con trong vườn này. Những đình tạ hoa nở trong vườn kia không phải chỉ riêng cho Thái tử, đó là phần thưởng ta thưởng cho con đó để chung vui cùng Thái tử.

Chiêng uyển song trên mình ngựa a Thái tử Thích Ca và u Đà Di đi trước một đoàn thê và áo huyên rực rỡ. u Đà Di chọn những màu sắc tươi đẹp một bãi cây, trên một nõn, hay một khoảnh trời lớn để nhìn ra hai bên đường. Thái tử Thích Ca luôn luôn mỉm cười những trong đôi mắt vẫn phản ánh một niềm vui không dứt.

Vườn hoa của Bác của vua Tần Phàn là một vườn hoa đẹp nhất xứ này. Trong vườn có các cây quý hoa là các loài đêm. Những giống chim giống thú để các miến xa, những đồ vật lài sạch sẽ như một bàn trải thảm, những nõm cỏ xanh tươi, những hồ nõn trong leo lẻo in bóng, những đình tạ nõm vàng nõn ngọc chói lên ánh sáng rực rỡ.

Vào vườn không thấy một mà đến những màu sắc của hoa thú trong này. Đến bên cửa nhà da thịt mát rười, những lên nõn này. Những ta thấy các thỏ nõn của hoa này để lài yếm đó ra. Nói tóm lại, như một khu vườn này tất cả cái tinh túy của vũ trụ thiên tiên.

Tuy vậy, Thái tử cũng nhìn qua loa cửa như một tìm một góc cây ngẩng nghĩ và bảo những người huyên đem u Đà Di đi dạo các nơi. Một người đang đi đến Thái tử quỳ quỵ:

- Các người hãy vâng lời cho ta vui. u Đà Di nàng hãy đi dạo chơi vì chỗ này mát mẻ nên tôi nghĩ đây một lát, tỷ nữa tôi sẽ theo.

Thái tử nghĩ một mình bên gốc cây suy nghĩ. Bao nhiêu những cửa xa lại hiện ra trong óc. Những phút sung sướng, những lúc đau buồn, những cửa hào nhoáng xa hoa, những kết thúc buồn rớt, những thảm trạng của đời người hiện ra trong trí của vua Hoàng tử. Đang lúc này, một người đến không tóc mình khoác một manh áo xuyến, tay chắp tay đi đến. Những dáng đi uy nghi, đôi mắt thì lóng lánh như có luồng điện. Thái tử thấy trong đi u buồn lòng của người này có vẻ huyền bí, khác hẳn với những người thường ngày đã gặp trong cung. Thái tử hỏi:

- Ông ở đâu rồi?

- Tôi ở khu rừng xanh này.

- Ông làm gì ở đây?

- Bấm, tôi làm kẻ tu hành theo tìm học đạo.

- Tu hành là gì thế nào?

- Là một kẻ chuyên suy nghĩ đến những lý lẽ của mọi sự, mọi vật, để tìm tòi những pháp pháp phá hủy các sự phiền muộn đang buốt con người và để đi không thất, để có đó một đó, để và sau hết kiếp này không chịu kiếp khác.

Nói xong ông thấy dùng phép thần thông bay bổng lên không lơ lửng với màu sắc huyền ảo của hoàng hôn.

Thái tử mừng reo lên:

- Hay lắm! Hay lắm! Ta quyết tu theo ông cho đến chết cho nên vậy mọi người nghe.

u Đà Di và kẻ hầu đã quay về. Tuy dẫu ánh nắng hoàng hôn mà ai nhìn cũng đều làm lòng rạo rạo Thích Ca trở nên vui vẻ.

Đêm y Thái t đầu v i vua cha cho theo tu hành nh ông th y tu kia. Vua gi t mình khuyên can.

- Ai gieo vào cho con cái t t ng điên r y? Con không ph i là nhà vua trên muôn ngàn dân x này sao? Bấy gi con i làm m t ông th y tu c c kh , rách r i, thì ta nh c nhã bi t bao nhiêu; dòng dõi vua chúa không ph i đ n đây là h t?

- Th a cha, công đ c c a cha m nh tr i nh b . Con s ng gi a châu báu ng c ngà, gi a nh ng s n ng niu, chi u chu ng, không còn thi u gì n a. Tuy v y b y lâu nay con v n b nh ng phi n mu n mà không đ c vui gì, không vàng ng c gì làm khuây kh a đ c. Nay tình c con g p đ c m t v tu hành nghe có m y i c a ng i mà lòng con nh c t đ c gánh n ng t b y lâu nay đè nén. V y xin vua cha cho con đ c xu t gia, đó là m t cách yên vui hoàn toàn v y.

- Ta đã h t s c chi u Thái t , nh ng đ n v c này ta không th nghe theo. Con là con nhà vua, con s là nhà vua, ta ch bi t có th , con đ ng xin nài gì n a.

T đ y vua truy n i nh cho nh ng ng i h u canh gi trong cung r t nghiêm ng t. Thái t đi đâu là ng i theo, tuy v y nghĩ đ n chuy n xu t gia, Thái t v n luôn luôn vui v .

Đêm nào cũng v y, c c a thành v n có i nh canh nghiêm nh t, i có lính đi tu n ti u. Thái t Thích Ca v n ngày đêm lo nghĩ v k xu t gia.

M t đêm Thái t i cho trong cung c m không còn m t ti ng đ ng, nh nhàng nh m d y khoác áo, d t vào mình m t thanh ki m ng n. Qua m y cánh c a s đ m , tr i đêm ch còn nh p nhánh sao m , Thái t v n mình t trên c a s t ng th ba nh y xu ng v n hoa.

Th nh tho ng lính h u i vác cung đi qua i. Thái t Thích Ca v a r i xu ng đ t, thì nhún mình nh y vào m t nhóm lái đ tránh nh ng quân lính canh. V a lúc y m t bóng đen b bên cũng nh y x theo. Thái t Thích Ca nhanh nh n khóa hai tay ng i y.

- Bm Thái t, tôi đây .

Nghe giọng nói Thái t Thích Ca nh n đ c ti ng c a Xa N c, ng i h u trung thành c a mình.

- Ng i làm ta gi t mình t ng quân gác, th đã xong ch a?

- Bm lũ kia u ng r u t m thu c mê ng lẩn ra c . Tôi đ nh vào đây đ m i Thái t đi ngay. Tôi nh m cái c a s Ngài v a nh y qua, nh ng quân canh lúc y ch a đi khu t.

- Thôi chúng ta nhanh chân ch , ng a đâu?

- Bm d i cây d a n c đ ng kia.

Hai ng i len qua các nhóm cây r i lên ng a. Trong đêm chân con ng a c a Hoàng t sáng lên nh b n ng n đèn xanh. Tuy v y lính canh không ai bi t c . Anh nào cũng đang đánh m t gi c ng ngon. Không m y ch c hai con ng a đã n n móng trên con đ ng v ng v ngoài thành Ca T La V . Ph xá lâu đài im l ng đang êm gi c trong đêm khuya, d i trắng sao m m , d n d n b b i bi n xa trong đêm mù, r i tan m t, Thái t v a đ n m t khu r ng r m:

- Xa N c trung thành i, thôi anh hãy v , mang con ng a v t ng u Đà Di vì ta không mu n m t ai theo ta vào trong r ng rú.

Xa N c toan kêu nài, Thái t bèn ra hi u nên vâng l i v ngay.

Xa N c bu n r u d n con ng a v . Lúc quay l i bóng Thái t v a khu t trong r ng r m.

Trời vừa sáng, u Đà Di nghe có tiếng gọi nhỏ nhỏ ngoài cửa. u Đà Di vừa mở cửa. Xà Nức đã hét hỏi thà:

- Bấm cô nàng, Hoàng tử thấy cô con ngựa quý, tôi đã bắt nó ở bên ngoài, thôi xin chào cô nàng tôi đi chầu tui đây.

u Đà Di sợng sợt nín áo Xà Nức hỏi chuyện đầu đuôi. Xà Nức đem câu chuyện thuật lại, u Đà Di khóc sợt sợt, Xà Nức an ủi:

- Thà cô đây là ý muốn của Thái tử, làm nào cô nàng không muốn Thái tử vui hay sao?

Tuy vậy nàng vẫn không thể nén lòng mình, bỗng Xà Nức ngửi thấy, ra ngoài lấy ngựa của Xà Nức phóng nhanh bay ra ngoài hoàng thành trốn về nhà ngựa gác. Xà Nức ngửi thấy mất mình lúc đầu buồn bã. Ngoài sân chim rú lông thấy cửa mở đi.

Ba ngày sau lúc trong rừng rậm, ngựa tôi nhấc bóng đối mà vẫn không tìm được Thái tử. u Đà Di đã ngã gục bên ngựa, mất tiếng thà, đến lúc mất mất thấy nàng thấy trong mình như nhóm khác thường. Mất ngựa tôi mình trốn trốn không râu không tóc, như ngựa và ngựa đứng ngẩng nhìn trên mặt mình có vết đã nhuộm tuôi tím. u Đà Di buồn rầu nhìn ngựa tôi, nàng lúc thấy con ngựa của mình đang đứng bên mất gục cây đứng chờ đợi tôi lấy ngựa đi trốn. Ngựa tôi kia gọi giật lại:

- Nàng u Đà Di.

Nghe gọi đúng tên mình, nàng quay lại kinh ngạc như cũng có can đảm xem thấy ngựa tôi nào lại biết mình.

- Cô không nhớ tôi sao?

- Thưa cô tôi không hiểu rõ.

- Nàng không nhớ nàng đã cho tôi cầm nhà nàng hay sao? Nàng chóng quên thôi?

Tôi nghe rằng ma quỷ hiện lên ám ảnh mình vì nàng không nhớ người này là ai. Tuy vậy nàng vẫn giữ phép trả lời.

- Phôi, tôi biết cô đang bận tìm Thái tử phải không?

Nghe người đoán đúng ý nghĩ mình, nàng vội kêu lên:

- Cậu ơi, Hoàng tử đâu có bận gì giúp tôi. Thái tử đi làm sao hả cậu?

- Thái tử đã đi xa rồi cô. Cô hãy nghỉ yên đây rồi tôi sẽ giúp cô.

u Đà Di vâng lời nghe theo.

- Không hiểu gì cô, tôi là một kẻ tu hành lâu năm chắc rằng này hẳn đã có ít phép mầu nhiệm, đã đoán biết rằng nàng vì cái đã qua và sắp xảy đến. Đêm qua nhìn một ngôi sao tôi biết rằng Thái tử sẽ xuất gia, tôi rất vui mừng, vì thế nào Hoàng tử sau này cũng sẽ là một vị đại cứu thế.

- Thưa cô, thế tôi có gặp được Hoàng tử không?

- Nàng hãy yên tâm, Hoàng tử đã vào rừng sâu khó lòng mà gặp được, nhưng nàng hãy vui đi, vì thế nào Ngài cũng thành Phật mà thôi chứ chúng sanh.

- Phọt là th nào? Bm c có uy quy n, có sung s ng h n Hoàng t không?

- Chính chúng tôi cũng c tu đ m t ngày kia đ c th y ánh sáng c a Phọt đây. Phọt là đ c đ i t đ i bi thông thu c h t nh ng lý l cao siêu, nh ng nguyên nhân huy n bí đ ch v chúng ta tránh xa con đ ng t i l i kh s , các ông hoàng làm sao sánh k p.

- Th li u Hoàng t có thành Phọt đ c không? Ngài có v v i chúng ta không?

- Th nào Ngài cũng thành Phọt, m t đ c Phọt x a nay ch a t ng có th gi i này. Thôi tôi ch nói ch ng y cho cô vui, cô nên nghe tôi v ngay nhà vì chính là lúc cô nên v theo s suy đoán c a tôi, cô hãy c i ng a ch y v nhà đi, tôi s đ a cô ra kh i r ng này, đây m y viên thu c cô hãy c m l y đ c u ng i. Bây gi cô hãy ng m m t viên đi. V a ng m xong t c thì nàng th y trong ng i vui t i t ki m đ c l i đ t an i mình:

- Hoàng t r i s thành Phọt, ng i s v v i chúng ta.

Đ n c ng nhà, nghe có ti ng khóc m i ch y vào thì th y m và em đang ng i bên gi ng c a cha. Ông c đang thoi thóp trên gi ng b nh. Nàng c m m t viên thu c b vào mi ng cha, t c thì ông c m m t ch ng tay ng i d y t nh tảo nh th ng, nàng bèn l y hai viên thu c khác đ a cho m và em t c thì ai n y đ u tr nên vui v .

Bà m ôm l y em vào lòng:

- Tôi l i g p đ c con tôi vui t i h n tr c, th t là ph c quá. Nh ng làm sao con l i v đ c đây?

u Đà Di đem m i chuy n k l i cho cha m nghe.

Hai cò đều tỏ vẻ sung sướng. Vừa lúc ấy, nhẽng cây cỏ ngoài vườn cũng đều reo lên, cây khế nói:

- Nàng đã về, nàng sẽ vui vẻ ca hát với chúng ta, ở bên gia đình của ta.

Cây huệ :

- Đêm nay tôi sẽ nở hoa trông đẹp mắt cho nàng vui vẻ.

Cây hồng:

- Tôi sẽ búi lấy tóc nàng, nàng ơi!

Con ngựa ng:

- Nàng sẽ chìa tay xinh đẹp của nàng cho tôi nắm lấy.

Một h:

- Chiếu chiếu, nàng ơi ra đây rửa chân, tôi sẽ đem côm bóng nàng.

Chim bồ câu và chim chích:

- Nàng i cùng chúng ta hát đây.

Con chó:

- Nàng ve vu t tôi đi, ve vu t tôi đi.

Con chim t ngày nàng r i cùng đi n v n bay theo nàng:

- Tôi s luôn luôn đ u trên cây đàn c a nàng.

u Đà Di t ng nh ng ngày mình s ng trong cung đi n bên c nh v Hoàng t ch là m t gi c m ng xinh đ p đ đ m trang cho đ i s ng c a mình, t đây nàng m i th t s ng vui v bên c nh nh ng c nh v t lúc nào cũng âu y m mình.

Thu t gi : Tr c Hi n